

2. Dobska M., Dobski P., Marketing usług medycznych Wydawnictwo INFOR Warszawa 1999
3. Sosnógórnik A., Zarządzanie Katowice 1999

POPRAWA WIZERUNKU FIRMY POPRZEZ UNIKANIE STRAT WYNIKAJĄCYCH Z WYPADKÓW PRZY PRACY W MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH

*Janusz Krzysztof Grabara, Bogumił Konodyba-Szymański
Politechnika Częstochowska, Polska*

Małe i średnie organizacje gospodarcze znajdują się w specyficznej sytuacji rynkowej. Nawet drobne zawahania sytuacji kondycji ekonomicznej grożą utratą płynności finansowej a co się z tym wiąże upadkiem lub w najlepszym wypadku stratami, które odrabiać trzeba latami. Dlatego też najważniejszym zadaniem w biznesie jest przeżyć. Podstawowym celem ekonomicznym powinno być unikanie strat a nie maksymalizacja zysku.

Peter Drucker określił stratę jako **możliwe do uniknięcia uszkodzenie lub zniszczenie czegokolwiek**.

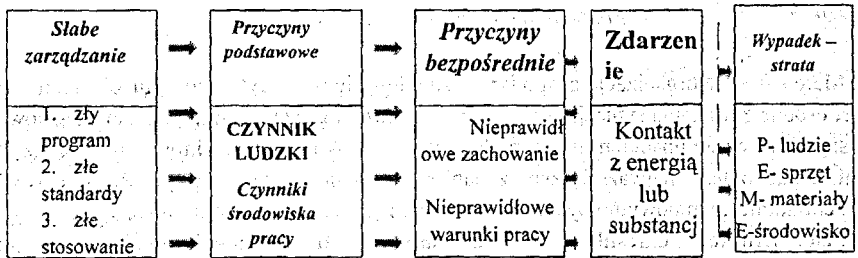
Rozwijając pojęcie straty Peter Drucker przedstawił schemat źródeł strat nazwany schematem PEME gdzie P oznacza ludzi, E wyposażenie czyli narzędzia, maszyny, urządzenia, M materiały, E środowisko pracy.

Składniki poszczególnych elementów stanowiących źródła strat przedstawia tabela 1.

P	ludzie
	co robią
	czy praca jest niebezpieczna, trudna, stresująca,...
	jaka jest relacja ze środowiskiem pracy
	jaki jest system kierowania ludźmi
E	wyposażenie (narzędzia, maszyny, urządzenia)
	czy mogą spowodować uraz
	jaka jest relacja człowiek – maszyna
	jaka jest relacja ze środowiskiem pracy
M	materiały
	jaka jest relacja ze środowiskiem
	jaka jest relacja człowiek – materiały
	jaka jest relacja z elementami wyposażenia
E	środowisko pracy
	budynki
	czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne
	jaki jest wpływ środowiska pracy na człowieka
	jaki jest wpływ środowiska pracy na wyposażenie

Opracowanie własne na podstawie materiałów Det Norske Veritas 1998

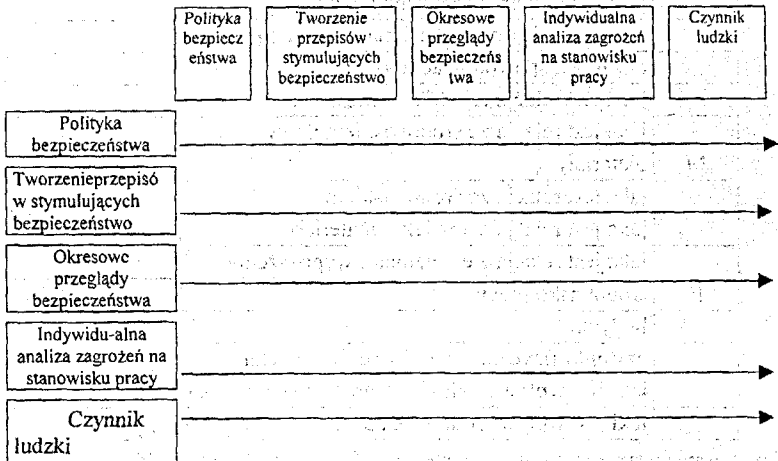
Na podstawie tak określonych źródeł powstawania strat można podjąć próbę określenia modelu powstawania strat w przedsiębiorstwie. Model taki pozwoli na identyfikację czynników mających wpływ na powstawanie strat. W krajach Europy Zachodniej model powstawania strat jest przedstawiany w postaci następujących po sobie kolejnych przyczyn których czynnikiem inicjującym jest słabe zarządzanie a efektem jest wypadek strata. Model ten jest implikacją stwierdzenia Dr W. Edwardsa Demminga, że co najwyżej 15% sytuacji może być kontrolowane przez człowieka natomiast przynajmniej 85% musi być kontrolowane przez system

Rysunek 1 Model powstawania strat

Źródło J. Karczewski Det Norske Veritas 1998r

Badania autorów wykazały, że w warunkach transformacji gospodarczej jaka ma miejsce w krajach Europy Środkowej model ten nie jest adekwatny do sytuacji dlatego też zaproponowano nowe ujęcie określające przyczyny powstawania wypadków strat. Przedstawiony jest on w postaci wzajemnie oddziałujących na siebie czynników

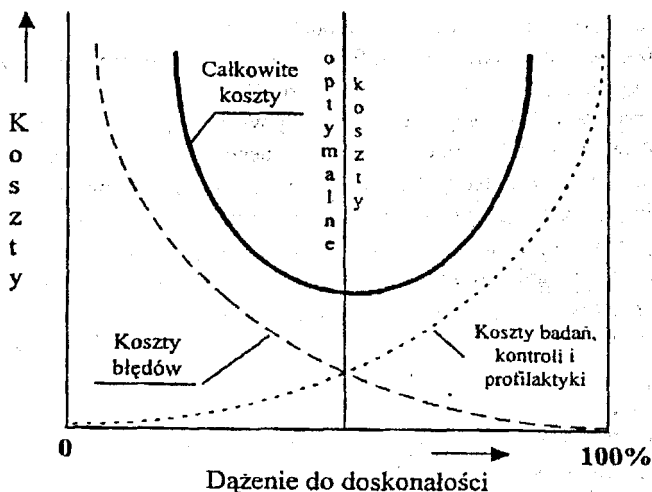

Rysunek 2. Model zarządzania bezpieczeństwem (źródło opracowanie własne)

Działania wpływające na obniżenie zagrożeń powstania wypadku - straty można określić jako zależność od efektów przedstawia rysunek 3. Należy jednak pamiętać, że w przypadku zaistnienia wypadku koszty przybierają charakter tak zwanej „góry lodowej” gdzie wyróżniamy następujące elementy :

Koszty wypadków przy pracy i chorób zawodowych:

- leczenie
 - odszkodowania
- Zaksięgowane koszty lub nie ubezpieczone straty materialne
- zniszczone budynki
 - zniszczone narzędzia i sprzęt
 - zniszczone produkty i materiały

Rysunek 3 Struktura kosztów przy dążeniu do wyeliminowania wszystkich zagrożeń

(źródło Zarządzanie Bezpieczeństwem w Górnictwie GIG 1998)

- opóźnienia w produkcji
- koszty obsługi prawnej
- sprzęt ratunkowy i wyposażenie
- koszty naprawy i wymiany
- obniżenie jakości
- kary za zanieczyszczenie środowiska

Różne nie ubezpieczone straty

- czas na badanie wypadku
- wynagrodzenia za nieprzepracowany czas
- koszty zwolnień i rekrutacji
- nadgodziny
- dodatkowy nadzór
- koszty administracyjne
- obniżona wydajność
- utrata „dobrego imienia”

Badania przeprowadzone w Stanach Zjednoczonych (Frank Bird dla Insurance Company of North America) wykazały że jeżeli koszty wypadków, przy pracy i chorób zawodowych wynoszą 1 jednostkę to zaksięgowane koszty lub nie ubezpieczone straty materialne stanowią od 5 do 50 jednostek , a różne nie ubezpieczone straty wynoszą od 1 do 3 jednostek.

Przedstawione wyniki badań oraz modele zarządzania bezpieczeństwem pracy jak również podział kosztów jakie ponoszą firmy w sposób jednoznaczny ukazują jak ważne dla każdej organizacji gospodarczej a , szczególnie średniej lub małej jest unikanie wypadków przy pracy. Wiadomym jest , że każdy wypadek przy pracy oprócz wielu innych strat powoduje zakłócenie procesu produkcyjnego co jest przyczyną zmniejszenia wydajności często też nie dotrzymaniem terminu realizacji zamówienia . Wiąże się to z koniecznością płaćenia kar umownych. Dlatego też pomyślna przyszłość firmy zależy nie tylko od atrakcyjności oferowanego produktu i właściwych działań marketingowych oraz nowoczesnej technologii produkcji lecz także od sprowadzenia do minimum strat związanych z brakiem bezpieczeństwa pracy czyli wypadkami i stratami materialnymi związanymi z nimi.

Literatura:

1. Sobala J., Rosmus P., Systemy zarządzania bezpieczeństwem pracy w zakładach górniczych, Katowice, Wyd. GIG 1997,
2. Studenski R., Organizacja bezpiecznej pracy w przedsiębiorstwie, Katowice, Wyd. Politechniki Śląskiej 1996,
3. Konodyba-Szymański B., Grabara J.K., Koszty wdrażania systemu bezpieczeństwa pracy, Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt.„Zarządzanie kosztami w polskich przedsiębiorstwach w aspekcie integracji z Unią Europejską”, Częstochowa 1999,
4. Ahonen G., The cost of Occupational Accidents diseases in the Nordic Countries, NIVA Report, Helsinki 1994.